

- 12) Od daně z příjmů je osvobozeno nabytí vlastnického práva k jednotce, která nezahrnuje nebytový prostor jiný než garáž, sklep nebo komoru, je-li ve vlastnictví právnické osoby vzniklé za účelem, aby se stala vlastníkem domu s jednotkami, a fyzická osoba, která vlastnické právo k jednotce nabývá:
- je nájemcem této jednotky,
  - je členem této právnické osoby a
  - podílela se (nebo se podílel její právní předchůdce) svým peněžním nebo nepe-
něžním plněním na pořízení domu s jednotkami.
- § 4 odst. 1
písm. y) ZDP
- 13) Poplatník má možnost na správci daně, orgánech sociálního zabezpečení nebo zdravotní pojišťovně vymáhat přeplatky včetně uplatnění sankcí (úrok z prodlení, penále) ve výši stanovené příslušnými předpisy. Příjem z uplatněných sankcí je osvobozen u poplatníka od daně z příjmů.
- § 4 odst. 1
písm. z) ZDP
- 14) Od daně z příjmů je osvobozen rovněž kurzový zisk při směně peněz z účtu vedeného v cizí měně, pokud se nejedná o účet zahrnutý v obchodním majetku. Výjimkou (ne-osvobozeným příjmem) je kurzový zisk při směně peněz z účtu vedeného v cizí měně na evropském regulovaném trhu nebo zahraničním obdobném regulovaném trhu, na kterém se obchody s těmito měnami uskutečňují.
- § 4 odst. 1
písm. ze) ZDP
- 15) Osvobozeny od daně jsou také příjmy z plnění poskytovaného v souvislosti s výkonem dobrovolnické služby (zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě).
- § 4 odst. 1
písm. q) ZDP
- 16) Od daně z příjmů jsou osvobozena naturální plnění poskytovaná prezidentovi republiky (zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci) a bývalému prezidentu republiky (zákon č. 48/2004 Sb., o zabezpečení prezidenta republiky po skončení funkce).
- § 4 odst. 1
písm. p) ZDP

POZNÁMKA

Plat prezidenta republiky a renta bývalého prezidenta republiky, vč. víceúčelových náhrad výdajů, jsou ostatními příjmy podle § 10 ZDP.

- 17) U fyzických osob je taktéž od daně z příjmů osvobozen příjem tzv. daňového bonusu (§ 35c ZDP).
- § 4 odst. 1
písm. zj) ZDP

2.2 Osvobození bezúplatných příjmů

2.2.1 Osvobození bezúplatných příjmů z dědění

Osvobození bezúplatných příjmů nabytých děděním a z odkazu řeší ZDP od roku 2014.

Na rozdíl od dřívějšího postupu jsou počínaje rokem 2014 osvobozeny příjmy z dědění a z odkazu, a to bez ohledu na to, jaký byl (nebyl) příbuzenský vztah mezi zůstavitelem a dědicem (odkazovníkem), což je velký rozdíl oproti úpravě do 31. 12. 2013, kdy se osvobození od daně dědicové týkalo jen vybraných blízkých příbuzných.

§ 4a písm. a) ZDP

POZNÁMKA

Občanský zákoník upravuje v dědickém právu (§ 1475 a násl. OZ) možnost dědění na základě dědické smlouvy, ze závěti nebo ze zákona, přičemž tyto důvody mohou působit i vedle sebe. Zároveň dává možnost zůstaviteli v pořízení pro případ smrti zřídit odkazem odkazovníku pohledávku na vydání určité věci, popřípadě jedné či několika věcí určitého druhu, nebo na zřízení určitého práva. Odkazovník sice není dědicem, ale musí být osobou způsobilou dědit.

PŘÍKLAD

Jediným zákonným dědicem pana Viktora by byla jeho dcera Pavla. Pan Viktor však chce svůj byt převést na svého vnuka Dana (který je synem Pavly). V závěti, kterou sepsal pan Viktor u notáře, nařídí dceři Pavle, aby byt vydala Danovi. Příjem Dana z nabytí bytu v důsledku odkazu u Dana nebude předmětem daně z příjmů.

§ 4a písm. b) ZDP Nejen příjmy z dědictví či odkazu jsou osvobozeny. Zákon osvobozuje od daně též příjem fyzické osoby coby obmysleného (§ 1457 OZ) v situaci, kdy je v jeho prospěch vyčleněn majetek do svěrenského fondu pořízením pro případ smrti (§ 1448 OZ). Jde v podstatě o jakési „nepřímé dědění“, neboť obmyslený nabude právo na veškeré zisky svěrenského fondu.

2.2.2 Osvobození bezúplatných příjmů z darování

Osvobození bezúplatných příjmů nabytých darováním řeší ZDP od roku 2014.

Ale § 4a ZDP řeší jen některá (obecná) osvobození přijatých bezúplatných plnění. Další osvobození bezúplatných příjmů přicházejí v úvahu, teprve pokud se nejedná např. o příjem podle § 6 ZDP nebo 7 ZDP, neboť další osvobození je až v rámci ostatních příjmů (§ 10 odst. 3 ZDP).

Z obecných osvobození bezúplatných příjmů, které jsou popsány v § 4a ZDP, uvádíme ta nejčastější:

§ 4a odst. i) ZDP 1) Od daně z příjmů je osvobozen bezúplatný příjem fyzické osoby, která má bydliště v členském státě EU nebo státě tvořícím EHP a provozuje zařízení pro péči o toulavá nebo opuštěná zvířata nebo pro péči o jedince ohrožených druhů živočichů, je-li bezúplatný příjem použit k provozu tohoto zařízení.

§ 4a odst. j) ZDP 2) Použije-li fyzická osoba prokazatelně bezúplatný příjem na vzdělávání, léčení, úhradu sociálních služeb nebo na zakoupení pomůcky pro zdravotně postižené, je takový příjem osvobozen od daně; podmínkou (doplňenou od roku 2015) je povinnost učinit tak nejpozději do konce následujícího roku po přijetí. Stejně tak je osvobozeno od daně přímé nabytí pomůcky pro zdravotně postižené.

! Od zdaňovacího období roku 2018 se osvobození od daně již nevztahuje na bezúplatný příjem poplatníka použitý na vzdělávání, pokud tento příjem bude příjmem ze závislé činnosti, a nově platí, že pokud nedojde ke splnění podmínek pro osvobození příjmu, je tento příjem příjmem podle § 10 v posledním zdaňovacím období, ve kterém mohly být podmínky pro osvobození splněny.

§ 4a písm. g) ZDP 3) Některá další osvobození jsou navázána jen na samostatnou činnost:

- pokud fyzická osoba přijme v souvislosti se samostatnou činností reklamní předmět opatřený jménem nebo ochrannou známkou poskytovatele tohoto daru,

jehož hodnota nepřesahuje 500 Kč, jedná se o bezúplatný příjem osvobozený od daně [takový reklamní předmět je u dárce daňově účinným nákladem při splnění podmínek stanovených v § 25 odst. 1 písm. t) ZDP],

- u osob provozujících zoologické zahrady (kteří jsou držiteli platné licence podle zákona č. 162/2003 Sb., o zoologických zahradách) jsou osvobozeni od daně příjmy ve formě darů poskytnutých pro provoz zoologické zahrady, § 4a písm. n) ZDP
  - od daně je osvobozeno též přijetí daru fyzickou osobou pro poskytování veřejných kulturních služeb (např. spočívajících ve zpřístupňování umělecké tvorby a kulturního dědictví veřejnosti a v získávání, zpracování, ochraně, uchování a zpřístupňování informací, které slouží k uspokojování kulturních, kulturně výchovných nebo kulturně vzdělávacích potřeb veřejnosti). § 4a písm. o) ZDP
- 4) Dalšími tituly pro osvobození bezúplatných příjmů od daně jsou např.: § 4a odst. k), l), p) ZDP
- bezúplatný příjem vlastníka jednotky v podobě úhrady nákladů na správu domu a pozemku vlastníkem jiné jednotky v tomtéž domě nebo osobou, která se stane vlastníkem vznikající jednotky v tomtéž domě,
  - bezúplatný příjem na humanitární nebo charitativní účel nebo z veřejné sbírky a
  - příjmy z nabytí majetku prokazatelně použitého na financování volební kampaně kandidáta na funkci prezidenta republiky.

2.2.3 Osvobození bezúplatných příjmů v podobě majetkového prospěchu

Od daně z příjmů je osvobozen bezúplatný příjem v podobě majetkového prospěchu vdlužitele **při bezúročném zápůjčce** (§ 2390 a násl. OZ), vypůjčitele **při výpůjčce** (§ 2193 a násl. OZ) nebo výprosníka **při výprose** (§ 2189 a násl. OZ), pokud tyto příjmy nejsou příjmy ze závislé činnosti, a pokud:

- 1) se jedná o příjmy od příbuzného v linii přímé, linii vedlejší, pokud jde o sourozence, strýce, tetu, synovce nebo neteř, manžela, manžela dítěte, dítě manžela, rodiče manžela nebo manžela rodičů,
- 2) se jedná o příjmy od osoby, se kterou poplatník žil nejméně po dobu jednoho roku bezprostředně před získáním bezúplatného příjmu ve společně hospodařící domácnosti a z tohoto důvodu pečoval o domácnost nebo byl na tuto osobu odkázán výživou,
- 3) se jedná o příjmy obmyšleného z jeho majetku, který do svěřenského fondu (§ 1448 a násl. OZ) vyčlenil nebo kterým zvýšil majetek tohoto fondu, nebo z majetku, který byl do svěřenského fondu vyčleněn nebo který zvýšil majetek tohoto fondu osobou uvedenou v bodě 1 nebo 2, nebo
- 4) v úhrnu příjmy z těchto majetkových prospěchů od téhož poplatníka nepřesáhnou ve zdaňovacím období částku 100 000 Kč.

K bodu 4 je v pokynu GFŘ D-22 upřesněno, že pokud úhrn příjmů v podobě majetkových prospěchů od téhož poplatníka přesáhne za zdaňovací období částku 100 000 Kč, jsou zdanitelným příjmem všechny tyto příjmy, nikoli pouze částka přesahující uvedený limit.

KAPITOLA 3

Povinnosti vůči správci daně

3.1 Místní příslušnost fyzických osob

§ 13 DR

Místní příslušnost správce daně pro daň z příjmů se řídí u fyzické osoby místem pobytu, kterým se rozumí:

- adresa místa trvalého pobytu občana České republiky,
- adresa hlášeného místa pobytu cizince, a
- nelze-li takto místo pobytu určit, rozumí se jím místo na území České republiky, kde se fyzická osoba převážně zdržuje.

V případě zaměstnanců, pokud si sami nepodávají daňové přiznání, se řídí místní příslušnost pro odvod záloh na daň a daně ze závislé činnosti místní příslušností jejich zaměstnavatele, popř. tzv. plátcovou pokladnou zaměstnavatele.

§ 21 DR, § 38h odst. 15 ZDP

POZNÁMKA

Plátcova pokladna je organizační jednotkou plátce daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, kde dochází k vybírání nebo srážení daně nebo záloh na ni a kde jsou k tomu uloženy potřebné doklady. Jejím místně příslušným správcem daně je finanční úřad, v jehož obvodu územní působnosti je plátcova pokladna umístěna. Má stejná oprávnění a povinnosti jako plátce daně a majetková odpovědnost plátce za jeho pokladny tím zůstává nedotčena.

§ 38d odst. 10 ZDP

V případě srážkové daně vybírané zvláštní sazbou daně (§ 36 ZDP) bankami, spořitelními a úvěrovými družstvy nebo pojišťovnami je jejich pobočka nebo organizační jednotka, kde k vybírání této daně dochází, pokud jsou zde k dispozici doklady nezbytné pro provedení srážky a její kontroly, také plátcovou pokladnou. Místně příslušným správcem daně je pak finanční úřad podle této plátcovy pokladny.

3.2 Registrace k dani z příjmů fyzických osob

§ 39 ZDP

Poplatník daně z příjmů fyzických osob, který je **daňovým rezidentem České republiky**, je povinen podat přihlášku k registraci k dani z příjmů fyzických osob u příslušného správce daně **do 15 dnů ode dne, ve kterém:**

- a) **započal vykonávat činnost, která je zdrojem příjmů ze samostatné činnosti, nebo**
- b) **přijal příjem ze samostatné činnosti.**

PŘÍKLAD

Fyzická osoba, která dosud vykonávala pouze zaměstnání v pracovním poměru, obdržela dne 22. 1. 2018 živnostenský list, který ji od uvedeného dne opravňuje samostatně provozovat maloobchodní činnost, a tuto samostatnou činnost začala vykonávat od 1. 2. 2018. Do 16. 2. 2018 byla tato fyzická osoba povinna podat u místně příslušného správce daně přihlášku k registraci k dani z příjmů fyzických osob.

POZNÁMKA

I když se registrační povinnost netýká např. poplatníka s příjmy z nájmu, neznamená to, že by snad tyto příjmy nepodléhaly zdanění.

Poplatník daně z příjmů fyzických osob, který je **daňovým nerezidentem**, je povinen podat přihlášku k registraci k dani z příjmů fyzických osob **pokud:**

- a) **na území České republiky započal vykonávat činnost, která je zdrojem příjmů ze samostatné činnosti, nebo**
- b) **přijal příjem ze samostatné činnosti ze zdrojů na území České republiky.**

Poplatník daně z příjmů fyzických osob, který je daňovým nerezidentem, je podle § 39 odst. 3 ZDP povinen podat přihlášku k registraci k dani z příjmů fyzických osob u příslušného správce daně **do 15 dnů ode dne, ve kterém:**

- a) **mu na území České republiky vznikla stálá provozovna, nebo**
- b) **získal povolení nebo oprávnění vykonávat činnost, která je zdrojem příjmů, vydané tuzemským orgánem veřejné moci.**

Přihlášku k registraci lze podat jen na tiskopise vydaném Ministerstvem financí nebo na tiskovém výstupu z počítačové tiskárny, který má údaje, obsah i uspořádání údajů shodné s tímto tiskopisem, přičemž toto podání lze učinit i datovou zprávou s využitím dálkového přístupu ve formátu a struktuře zveřejněné správcem daně odeslanou způsobem uvedeným v § 71 odst. 1 nebo 3 DŘ.

§ 71 a 72 DŘ

POZNÁMKA

Náležitosti přihlášky k registraci i oznámení o změně registračních údajů, jakož i údaje potřebné pro správu daní, jsou stanoveny v příslušných formuláři vydaných Ministerstvem financí.

Pokud má daňový subjekt nebo jeho zástupce zpřístupněnu datovou schránku nebo zákonem uloženou povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem, je povinen podání přihlášky k registraci činit pouze datovou zprávou s využitím dálkového přístupu ve formátu a struktuře zveřejněné správcem daně odeslanou způsobem uvedeným v § 71 odst. 1 DŘ, tj.:

- a) podepsanou způsobem, se kterým jiný právní předpis spojuje účinky vlastnoručního podpisu, nebo
- b) s ověřenou identitou podatele způsobem, kterým se lze přihlásit do jeho datové schránky.

Dojde-li ke změně údajů, které je povinen daňový subjekt uvádět při registraci, je daňový subjekt povinen tuto změnu oznámit správci daně prostřednictvím podání oznámení o změně registračních údajů, a to do 15 dnů ode dne, kdy nastala, popřípadě požádat o zrušení registrace, jsou-li pro to dány důvody. Tato oznamovací povinnost se nevztahuje na údaje, jejichž změnu může správce daně automatizovaným způsobem zjistit z rejstříků či evidencí, do nichž má zřízen automatizovaný přístup (např. živnostenský rejstřík, obchodní rejstřík); okruh těchto údajů zveřejní správce daně způsobem podle § 56 odst. 2 DŘ.

§ 127 DŘ

POZNÁMKA

Podat přihlášku k registraci je možné i prostřednictvím živnostenského úřadu při vyřízení žádosti o živnostenské oprávnění.